

EESTI KUNSTIAKADEEMIA
Kunstikultuuri teaduskond
Muinsuskaitse ja restaureerimise osakond

Kalev Pärn

POKA VESIVESKI

Põlvamaa, Kõlleste vald, Veski küla

2007/2008. õ-a. Arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolituse
lõputöö

Tartu 2008

Sisukord :

	Lk
1. Üldandmed uuritava objekti kohta.....	3
2. Sissejuhatus.....	4
3. Sisuline osa.....	4
3.1 Ajalooline ülevaade, varasemad uuringud.....	4
3.2 Olemasoleva olukorra kirjeldus.....	5
3.3 Kinnistu hoonestuse funktsioonist.....	7
3.4 Tehnilise seisukorra hinnang, kahjustused ja nende kõrvaldamine.....	7
3.5 Kultuuriväärtuslike tarindite ja detailide loetelu.....	10
3.6 Väärtushinnangud mälestise osadele, konstruktsioonidele ja detailidele.....	11
4. Kokkuvõte.....	11
5. Kasutatud allikad.....	12
6. Illustratsioonide nimekiri.....	12

1. Üldandmed uuritava objekti kohta

Liigitus: arhitektuurimälestis , maamärk, ajalooline veskikoht, maakiviehitise näide

Mälestise registri number 23724 16/11/1999 Arvel: 16/11/1999

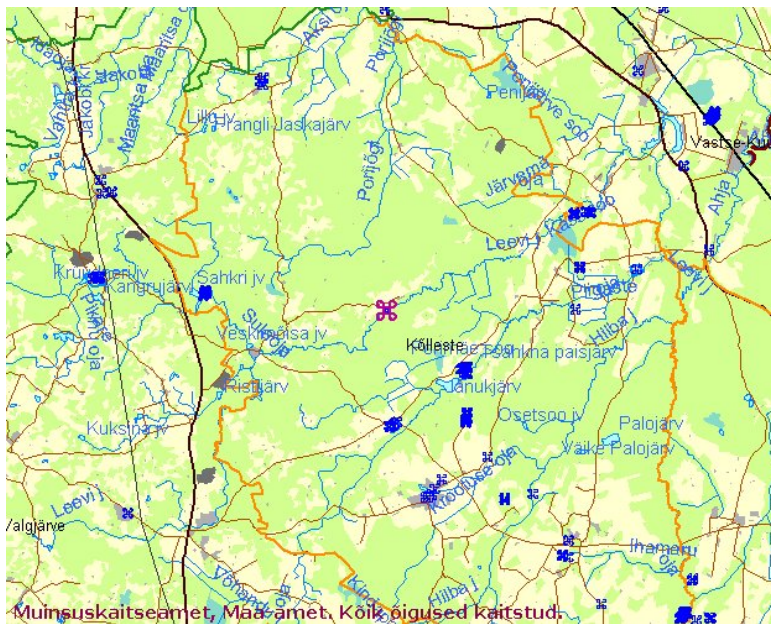
Mälestise nimi: Poka vesiveski

Määrused ja käskkirjad: "Kultuurimälestiseks tunnistamine" kultuuriministri 12.08.1999
määrus nr. 17, (RTL 1999, 122,1666) kuupäev:12/08/1999

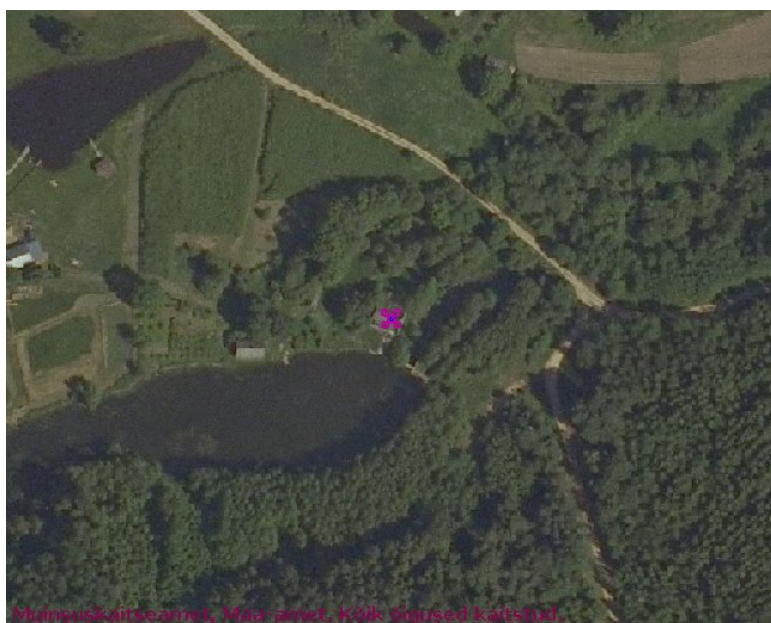
Maakataster: 35402:001:0650

Aadress: Põlva maakond , Kõlleste vald, Veski küla

Asukoht kaardil

Aerofoto :

2. Sissejuhatus

Eesti vesiveskite ajalugu küündib väga kaugesse minevikku. Veski on tuletatud sõnadest vesi ja kivi. Inimkond on õppinud neid kahte looduslikku vahendit enda kasuks ära kasutama. Jäägu ajaloolastel mõistatada, kust meie esivanemad vesiratta tegemist õppisid. Vesiveskid on olnud osa meie esivanemate elust ja tööst. Kindlasti on vesiveskid ka osa Eesti maakultuuri pärandist ja vajavad seetõttu säilitamist ning kaitsmist. Veskid olid ka kohad kommunikatsioonisümbolitena, kuhu kord jõudnuna võis võtta aja ja teha juttu naabritega nii kaugelt kui lähedalt. Kiire tehnika areng on muutnud vesiveskid kahjuks tarbetuks. Esimesed kirjalikud andmed vesiveskite kohta Eestis pärinevad aastast 1228, kui mainitakse ära Kärkna kloostri vesiveski. Kui esialgsed vesiveskid töötasid vesitattaga, siis meie tööstuses algas üleminek vesirattalt veeturbiinile 19. sajandi kuuekümnendatel aastatel. Paljud mõisad rajati jõgede äärde, nii on teada paljusid vesiveskeid, mis on olnud mõisakomplekside osad. Et aga oli tegemist vajaliku tööstusharuga, rajati 19.-20. sajandil palju väikseid vesiveskeid, mis kuulusid talude koosseisu. Lõuna Eesti jõed olid veerikkad ja soodsa languga ning nende orud olid järsunõlvalised, sügavad ja võrdlemisi kitsad. Siia oli hea ehitada vesiveskeid. Vesiveskihooneid tehti puithoonetena ja ka kivihoonetena. Üheks maakivist veskihoone näiteks on Poka vesiveski. Tegemist on ühega neljakümne kaheksast vesiveskist, mis on võetud muinsuskaitse alla arhitektuurimälestisena. Lõputöö teema valik on põhendatav huviga antud teema vastu ning reaalse vajadusega kasutada andmeid muinsuskaitse eritingimuste koostamiseks antud objektile.

3. Sisuline osa

3.1 Ajalooline ülevaade, varasemad uuringud

Uuritav hoone - Poka vesiveski on ehitatud 1925. aastal endise maa-alajaotuse järgi Tartu maakonda, Kambja kihelkonda Leevi jõe kaldale. Dateeringut kinnitab daatumkivi esifassaadil, millel on märgitud aastaarv ja ehitaja initsiaalid K.B. Tegemist on kahekorruselise maakivist viilkatusega hoonega, mis on algselt ehitatud vesiveskiks ning mille vahepealne funktsioon muutunud ei ole. Vesiveski on algselt kuulunud Orava talu koosseisu. Praegune vesiveskihoone on ehitatud Orava talu hoonestusest veidi eemale. Hooneansamblisse kuulusid veel laut, kelder ja möldri elamu, millised on rajatud ca 1930 aastal. Varem paiknes veski elumaja asukohal, detailsed andmed vana vesiveski kohta puuduvad. Uus pais koos reguleerimisseadmetega ja

kalatrepiga on ehitatud 1970 aastal Eesti Põllumajanduse Akadeemia poolt. Ümberehitamise käigus kaotati ajalooline tee ja sild mis vesiveskite puhul oli väga tüüpiline. Veski on töötanud vee jõul ning ka diiselmootori abil. Viimati töötas veski 1960. aastal. Veski toodanguks oli lihtjahu, tangud, püül. Hoonet on vähe uuritud. Aastal 1986 on Olev Suuderi poolt täidetud vesiveski inventariseerimise ankeet. Veskihoone on hetkel eraomanduses. Ajaloolise nimega „POKKA” vesiveski esmamainimine ajalooürikutes on aastast 1878, kui viidatakse müügitehingule Mihel Lutsari ja tulevase Orava talu peremehe Peeter Elleri vahel, kus müüakse Veski mõisast eraldatud maaüksus Pokka nr. 141 koos seal asuva veskiga. Edaspidiselt on veskit mitmel korral edasi müüdud. Maaüksus ajaloolise nimega Orrava nr. 2845 on eraldatud Veski mõisa (end.Mühlenhof) maadest 1887 aastal, kui Veski mõisa mõisahärra Nikolai von Andrege müüb maaüksuse talupoeg Peeter Ellerile. Müügitehingus veskit ei kajastata, samuti puuduvad andmed veskikoha müügi kohta mõisavalitseja poolt. Vanimaks dokumentaalseks materjaliks vesiveski kohta on müügileping aastast 1902, kus talupoeg Peeter Eller müüb Orava talu ning Pokka vesiveski Jaan Madisonile. Aastal 1910 müüb Jaan Madison kinnistu Pokka nr. 141 Peeter Kahk'ile. Praeguse vesiveskihoone ülesehitaja Paul Bach omandab kinnistu 1915.aastal. Võttes laenu alustab ta 1925. aastal hoone ehitust. Pole teada kaua ehitus aega võttis ja kuna veski tööle hakkas. Vesiveski müüakse Paul Bach'i poolt 1935. aastal võrdsetes osades Georg Mittri'ile ja Verner Mittri'le. Peale teist maailmasõda toimus tõenäoliselt veskikoha riigistamine. On teada, et aastal 1970 oli vesiveski Eesti Põllumajanduse Akadeemia valduses. Eesti Põllumajanduse Akadeemia rajas uue paisu koos reguleerimisseadmetega ning kalatrepil. Antud hoonet on väga vähe uuritud. Aastal 1986 tehtud ankeet annab lühiülevaate Poka vesiveski ajaloost ja ka tehnilisest seisukorrast. Seoses sellega, et veski on pikka aega kasutusest väljas olnud ning puudunud hoolikas omanik on hoone küllaltki lühikese ajaga peaagu täielikult hävinenud. Aastal 2007, kui hoone vahetas omanikku on ins. Aavo Tari poolt koostatud ekspertiisiakt, mille põhjal lubatakse lammutada üksikud allesjäänud vahelae ja katusedetailid.

3.2 Olemasoleva olukorra kirjeldus.

Kinnistu asub Põlvamaa maalilisel kuppelmaastikul. Kinnistu piirides on jõgi koos veskipaisuga, veskitamm koos kalatrepiga, maakivist müüridega vesiveski hoone (foto nr.1) ning laudahoone. Möldri elumaja, mis asub vesiveski vahetus läheduses, moodustab eraldi kinnistu. Vesiveski juurde kuuluva kinnistu suurus on 2,1 ha.

Teadaolev pildimaterjal hoonest on aastast 1986. Fotodelt (fotod nr. 2, 3) on näha, et hoone olnud viilkatusega, katusekatteks laastud. Otsaviilud olid kaetud horisontaalse voodrilauaga. Välisseinad on laotud lõhestatud maakividest kaasaarvatud nurgad. Avade ladumisel on kasutatud savitelliseid (foto nr. 6), millest on laotud kaarsillused ning ka aknapõsed. Seinapaksus on keskmiselt seitsekümmend viis sentimeetrit. Müürid on laotud lubjaseguga massiivsetetest maakividest. Tegemist on väga hea näitega omaaegsete meistrite oskustest. Maakivi müüridega vesiveski hoone on pikemat aega kasutusest väljas olnud. Antud hoone puhul on näha, kui kiiresti võib üks hoone hävida, kui katus ei ole vettpidav. Säilinud on maakivist seinad ja vundament. Hoonel puudub katus ja vahelagi. Müüride ülemised seinaosad kohati lagunened (fotod nr. 7, 8). On säilinud enamuse ümarmaterjalist põrandataladest, mille pealmine osa on ära tahatud. Avatäited puuduvad v.a mootoriruumi üks aken (foto nr 10). Neljal aknaaval on säilinud aknalengid. Hoonel on osaliselt säilinud puidust mootoriruum. Veskitehnika ning selle tarvis ehitatud puidust vahekoruse (foto nr. 9) säilinud osade põhjal on hetkel võimalik taastada esialgne plaanilahendus. Säilinud on lüüsisüsteem, ülekandemehhanismid (hammasrattad ja võllid) ning betoonist veskikivid (fotod nr 11, 12), turbiin koos turbiinikambriga (foto nr 13). Kõik need osad vajavad korrastamist. Hoonel puudub siseviimistlus, maakivimüürid olid algselt krohvimata. Puitkonstruktsioonid on viimistlemata. Hoonet läbiv veekanal on vee ja mudaga täidetud. Hoonel on selgelt jälgitav kaks erinevat ehitusetappi. Veskihoone vasakpoolne sein ladumisel on ära kasutatud olemasoleva hoone välissein (seespoolt eristatav savitellistest seinana, foto nr 14, 15), mille müüriotsad (foto nr.16) ulatuvad uue hoone välisseinast välja. Väljaulatuvad müüriosad on laotud madalama kvaliteediga kui uuem ehitusetapp. Näha on ka eelneva ehituse akna ja ukseavad, mille avade silluste kuju on erinev võrreldes uutega. Kasutatud on erineva suurusega väiksemaid maake. Varasemale ehitusele viitavad ka ebakorrapärase kujuga savitellised. Hetkel on võimalik teha veel krohvi ja värvisondaaze, kuigi suuremas osas on varasema hoone siseviimistlus hävinenud. Eelneva ehitusetapi kohta dokumentaalsed andmed puuduvad. Väidetavalt asus varasem veskihoone möldri elumaja kohal. Samas on loogilisem, et varasem veskihoone asus uue veski koha peal või kõrval. Võin vaid oletada, et nähtav eelmine ehitusetapp oli varasem veskihoone.

Veskihoone kõrval asuv laudahoone on praktiliselt hävinenud. Keldrihoone on lammutatud.

Tähelepanuväärne on 20. sajandi 60-70-ndatel aastatel veski kõrvale rajatud kalatrepiga pais (foto nr.17), mis ehitati põllumajandusülikooli maaparanduse osakonna praktilise õppe korraldamiseks. Pais on hetkel heas seisukorras. Tegemist on hea näitega raudbetooni kasutamise kohta vesiehitustes. Vahetamist vajavad vaid mõned tammi veetõkke prussid. Heas seisukorras

on ka paisu ehitamisega koos rajatud kalatrepp. Pais vajab puhastamist. Korraliku hoolduse puhul on ajastule omaseid ehitusvõtteid antud ehituse näitel võimalik vaadelda ka tulevastel põlvvedel.

3.3 Kinnistu hoonestuse funktsioonist.

Tegemist on üldise probleemiga. Kui hooned kaotavad funktsiooni juhtub tihti, et hooned lihtsalt lagunevad. Selleks, et hoone püsiks vajab ta pidevat hooldust. Selleks, et toimuks pidev hooldus, peaks olema hoonel funktsioon ja omanik, kes on huvitatud hoone säilimisest. Antud objekt on „heaks” näiteks, kuidas hoone ilma hoolduseta hävib väga lühikese aja jooksul.

Hoone on ehitatud jahuveskiks. Hetkel puudub vajadus väikeste võimsutega veskite järele. Ideaalis võiks hoone taastada algupäraselt vesiveskina. Hoone praegune omanik soovib hoone ehitada ümber suvemajaks. Säilitades olemasolevat planeeringut ja oskuslikult planeerides säilitades veskitehnika on võimalik saavutada vajalik tulemus. Kas see lahendus on parim on vaieldav. Samas on see lahendus igal juhul parem, kui mälestis lihtsalt ära laguneks. Müüride konserveerimise puhul hävineks veskitehnika. Seetõttu tuleks võimalikult kiiresti taastada lagunevad müüriosad ja paigaldada hoonele katus.

3.4 Tehnilise seisukorra hinnang, kahjustused ja nende kõrvaldamine

Hoone üldine tehniline seisund on halb.

Vundament

Hoone vundament on välisel vaatlusel heas seisukorras. Vundament on rajatud lõhestatud maakividest, laotud lubimördiga, vuukidesse on ehitusmeister paigaldanud väikseid maakivitükke muutes müüri välimuse omapäraseks. Hoone jõepoolsel välisseinal ning vundamendil on läbiv vertikaalne pragu (foto nr. 18), mis viitab vundamendi ebahühtlasele vajumisele. Arvatav põhjus, miks on tekkinud ebahühtlane vajumine on see, et hoonest on läbi jooksnud tehnoloogiliselt vajaminev vesi, mis veski tööle pani. On üsna tõenäoline, et vesi on sattunud vundamendi alla ja ära uhtunud kandvas kihis peenema osise. Selle tulemusena on toimunud hoone ühe osa vajumine. Kuna lüüsid ei ole ka hetkel 100% suletud toimub ka hetkel

vee liikumine läbi hoone. See võib põhjustada prao laienemist ning suuremaid paigutisi, mis võivad mingil hetkel ohtlikuks muutuda. Vältimaks edaspidiseid siirdeid oleks otstarbekas paigaldada hoonet läbivad tõmbid ja pragu injetseerida. Samuti tuleks seinale praopiirkonda paigaldada roostevabast terasest ankrud (joonis 5). Antud lahendus sobib juhul, kui ei toimu edaspidiseid väga suuri vundamendi vajumisi. Suuremate vajumiste korral tekkitab vajadus paigaldada vundamendile puurvaiad. Kuna tegemist on mahuka tööga, peaksid sellele tööle eelnema uuringud. Hoone esifassaadipoolsel küljel on kas paisu või kunagise tee tõttu maapind oluliselt tõusnud, ulatudes ukseavas lävepakust kõrgemale ning maapind on kaldega hoone poole. Antud situatsioon on ohtlik, kuna põhjustab antud hoonekülje vundamendi ja seinte pideva märgumise, mis omakorda loob soodsad olud külma ja seenkahjustuste tekkeks. Mootoriruumi postvundamendid on halvas seisus. Postid on külmakergete tõttu viltu vajunud ning vajavad sirgestamist või ümberladumist. Ilmselt ei ole postvundamendid rajatud allpoole külmumispiiri.

Seinad

Hoone seinad on rahuldavas seisukorras. Seinad on laotud maakividest lubimördiga. Tegemist on väga ilusa näitega omaaegsete meistrite oskusest rajada rasketest maakividest kõrge müüritis. Hoone nurgad on laotud mõlemast küljest lõhestatud graniitkividest. Avades on kasutatud üldjuhul savitelliseid. Erinevad seinaosad on erinevalt säilinud. Hoone on olnud pikemat aega ilma katusega ning selle tulemusena on hakanud müüri pealmine osa intensiivselt lagunema. Kõige halvemas seisukorras on hoone edelapoolse fassaadi parempoolne nurk (foto nr.5), millest on ülemine kolmandik täiesti hävinenud. Müüridelt allakukkunud kivid on hoone kõrval maas ja neid on võimalik tagasi paigaldada. Müüride taastamisel kasutada sama koostisega müürimörti mida on kasutatud hoone ehituse ajal. Segu koostis tehakse kindlaks laboriuuringutega. Avariilises seisus on ka samal fassaadil asuv aknasillus, mis tuleb taastada esialgsel kujul. Silluse taastamisel võtta eeskujuks nii materjalikasutuse, kui ka kaareraadiuse osas olemasolevad terved kaarsillused. Edelapoolsel fassaadil on hästi säilinud ukseillus ning näitena omaaegsete meistrite suurepärasest tööst lüüsisillus, mis on laotud maakividest. Hoone kagupoolne sein on üldiselt hästi säilinud, välja arvatud eelmises lõigus kirjeldatud läbiv pragu. Aknasillused antud fassaadil on korras, täita tuleks vaid mõned tühjad vuugid. Hoone loodepoolse fassaadi maakivist laotud ülemine osa on hästi säilinud. Eelmisest ehitusetapist allesjäänud savitellistest seiniosa on rahuldavas seisukorras. Fassaadipoolsed tellised on külmakahjustusega. Uksesillused, mis on tehtud osaliselt puidust, osaliselt tellistest, on halvas seisukorras ja vajavad tugevdamist. Laiguti on säilinud krohv, mis algselt oli sisekrohv. Mootoriruumi poolne kiviseina ülemine osa on

osaliselt lagunenud, aknasillus on avariilises seisus. Aknasillus, mis on tehtud betoonist on heas seisukorras. Mootoriruumist on säilinud vaid seinakarkassi postid, sarikad ja rõhtpalkidest otsasein. Mootoriruumi seinte seisukord on avariiline. Üldiselt on maakiviseinte säilinud osade olukord on rahuldav. Tuleb täita vaid tühjad vuugid.

Põrandad

Hoonel puuduvad põrandad. On säilinud vaid põrandatalad. Põrandatalad on tehtud ümarpuidust, pealmine osa on ära tahatud. Kõik põrandatalad vajavad enne konstruktsiooni sulgemist kontrollimist. Mõnedel põrandataladel on on silmaga nähtavad pruunädaniku kahjustused. Vajadusel tuleb pehkinud talaotsad proteesida. Ulatusliku kahjustusega talad asendada sama profiiliga taladega. Otstarbekas on kõik põrandatalad töödelda mädanikutõrjevahendiga (näit. BORACOL 20), sest talad on olnud pikemat aega ilmastiku meelevaldas.

Katus, vahelagi

Hoonel puuduvad nii katus kui ka vahelagi. Huvipakkuv on osaliselt hästisäilinud puitkonstruktsioon, millele toetub veskitehnika. Ristkülikukujulistest prussidest rajatud konstruktsioonid moodustavad omaette vahekorruse, mida on võimalik kasutada hilisemas planeeringus (foto nr.7). Vahekorruse puitkonstruktsioonid on rahuldavas seisus. Osaliselt on talastik sissekukkunud. Säilinud on mõned vahekorruse põrandalauad, mis tuleks kindlasti säilitada. Puuduvad põrandalauad peaks asendada sama profiiliga laudadega. Talaotsad on ehitusmeistri poolt kaunilt kujundatud (foto nr 19), seetõttu tuleks kindlasti vältida talade asendamist. Vahekorruse talade mädanenud osad tuleb proteesida. Kontrollida tuleks müüriaga kokkupuutuvasid osi, sest needki konstruktsioonid on pikemat aega ilmastiku käes olnud. Mitmel talal on silmaga nähtavad kahjustused (foto nr. 20). Tala ots on müüriaga kokkupuutuvas piirkonnas pehkinud, näha on ka puiduseene viljakeha. Antud juhul tuleks talaotsa mädanenud osa eemaldada ning hinnata, kui suures osas on toimunud kahjustus. Vastavalt kahjustuse suurusele tuleb paigaldada konstruktori poolt projekteeritud protees. Proteesimisel võiks kasutada olemasolevaid laetala osi, millest on säilinud vaid väike protsent, kuid mille pikkus on proteesi tegemiseks piisav. Samuti tuleks antud tala täies pikkuses töödelda seenetõrjevahendiga (nt. BORACOL 20), sest ei ole teada seene leviku ulatus. Puitkonstruktsioone ei tohiks ümberehituste käigus sulgeda enne kui niiskuse tase konstruktsioonis oleks vastav kehtivatele nõuetele. Uue vahelae projekteerimisel peaks kasutama sama ristlõikega vahelaetalasid (270*320

mm) ning sarikaid (145*145mm). Otsaviilude katmisel voodrilauaga kasutada esialgset profiili (joonis 6). Uute katusekonstruktsioonide rajamisel võtta aluseks esialgne katuselkalle.

Avatäited

Avatäited on enamjaolt hävinenud. Säilinud mootoriruumi aken ja olemasolevad aknalengid restaureerida. Fotode eeskujul on võimalik tellida hoonele uued avatäited. Kindlasti tuleks kasutada autentseid materjale. Aknad ja ukсед tuleks valmistada kvaliteetsest okaspuidust (soovitavalt kasutada lülipuitu ja vältida kiirkuivatust), säilitades nii ajaloolised raamijaotused ja avamise suunad. Uute akende puhul kasutada ajastuga samas stiilis kreemone, hingesid, riive. Olemasolevad aknalenge ja aknaraame ei tohi asendada, need tuleb restaureerida. Aknaklaasid paigaldada linaõlikitiga, akende puitosad värvida linaõlivärviga kaasaarvatud kititud osa.

Veskipais, kalatrepp

Tähelepanuväärne on 1970 ndatel aastatel rajatud raudbetoonist kalatrepp ja veskipais. Betoonkonstruktsioonid on heas seisukorras ja ei viita lagunemisele . Korrodeerunud armatuuriosa, mis viitaks lagunemisele ei ole näha. Veidi korrodeerunud on vaid ümartorudest käsipuud, mis vajavad puhastamist ja värvimist. Korrastamist vajab ka tammi puitosa, ning mehhanismid vee taseme reguleerimiseks.

Kokkuvõtteks võib öelda ,et mälestis on halvas tehnilises seisukorras ja hetkel tuleks säilinud ehitusosi kaitsta vihmavete eest.

3.5 Kultuuriväärtuslike tarindite ja detailide loetelu

1. Mootoriruumi aken	1 kompl.
2. Aknalengid	3 kompl.
3. Aknahinged	7 tk.
4. Aknahaak	7 tk.
5. Ukseleng mootoriruumis koos hingedega	1 kompl.
6. Vahelaetalastik veskiseadmetele	1 kompl.
7. Põrandatalad	6 tk.
8. Kõik veskiseadmed :	
8.1 Vesikivid	2 tk.
8.2 Võll	11 tk.
8.3 Hammasrattad	4 tk.
8.4 Lüüsisüsteem	1 kompl.
8.5 Laagripukk	7 tk.
8.6 Viljakolu	1 tk.

3.6 Väärtushinnangud mälestisele, osadele, konstruktsioonidele ja detailidele

Kultuuriajalooloselt vaatevinklist on hoonel oluline väärtus. Väärtushinnangute väljatoomisel võiks öelda, et mälestisest on väga vähe säilinud ja seega iga säilinud detail ning konstruktsioon on väga väärtuslik. Äärmiselt väärtuslik on maakividest laotud seinad, mis on väga hea näide omaaegsete meistrite käsitööoskusest ning veski sisseseade, mida on võimalik eksponeerida tulevastele põlvedele. Mälestise säilimiseks on vajalik uue katuse paigaldamine. Eelmise ehitusetapi müüriosa tuleks konserveerida, allesjäänud krohv kinnitada ning kaitsta antud seiniosa laiema veeplekiga.

Väärtuslikud on ka säilinud puitosad ja avatäidete detailid mis kannavad endas ajastu märke.

4. Kokkuvõte

Poka veski on tähelepanuväärne näide hoonest, mis on ühest küljest meistriteos ning teisalt kultuuriajaloo kandja. Vesiveskite uurija Anto Juske on nimetanud vesiveskit tööstuse hälliks. Meil on rohkesti veskimuistendeid, seepärast võime kindlalt väita, et vesiveski on kaua meiega kaasas käinud. Meie tänases kõnepruugis on kindlal kohal vanasõna „see on vesi minu veskile”. See ongi vist ka kõik, mis tänapäeva lapsed vesiveskist teavad. Ja ometi veel hiljuti täitis vesiveski meie elus veel olulist osa. Seetõttu tasuks kindlalt vesiveskeid säilitada ja kaitsta. Hoolimatu suhtumise ja korraliku omanikuta on Poka vesiveski väga kiiresti lagunenu. Antud juhul on näha, kui oluline on see, et hoonel oleks vettpidav katus. Sisuliselt kümne-kahekümne aastaga hävineb hoone, mis võib olla seisnud sajandeid. Igal hoonel on jutustada oma lugu. Et sellest saaksid teada ka järeltulevad põlved tuleks hooneid kaitsta ja säilitada. Sellest vesiveskihoonest on vähe säilinud. Sellegipoolest on sellest vähesest võimalik välja lugeda oma ajastule omast tehnikakasutamist ning ehitusvõtteid. Kindlasti on Poka vesiveski tähelepanuväärne hoone, kandes edasi meie ajalugu ja kultuuri.

5. Kasutatud allikad

1. „Vesiveskid” Anto Juske Tallinn „Valgus” 1993
2. „Eesti vesiveskid” Anto Juske Tallinn 2006
3. Kinnistu nr 141 „Pokka” toimik EAA.2381.2.3504 1902-1940
4. Kinnistu nr 2845 „Orava” toimik EAA.2381.2.8455 1895-1923

6. Illustratsioonide nimekiri

1. Joonis nr. 1 Põhiplaan
2. Joonis nr.2 Vaated, lõige
3. Joonis nr.3 Vaated
4. Joonis nr.4 Asendiplaan
5. Joonis nr.5 Seinä kindlustamine
6. Joonis nr. 6 Välisvoodrilaua profiil
8. Foto nr. 1 Poka vesiveski 2008 .a
9. Foto nr. 2 Veski vaade 1986. a
10. Foto nr. 3 Veski vaade 1986. a
13. Foto nr. 4 Avade vormistamine savitellistega
14. Foto nr. 5 Kahjustatud seinäosa edelapoolsel fassaadil
15. Foto nr. 6 Kahjustatud seinäosa kirdepoolsel fassaadil
16. Foto nr. 7 Vahekorruse puitkonstruktsioon
17. Foto nr. 8 Mootoriruumi aken
18. Foto nr. 11 Ülekandemehhanismid
19. Foto nr. 12 Veskiivid
20. Foto nr. 13 Turbiin
21. Foto nr.14 Vaade hoonest seest eelmisele ehitusetapile
22. Foto nr.15 Vaade väljast eelmisele ehitusetapile
23. Foto nr 16 Eelmise ehitusetapi müürid
23. Foto nr 17 Pais kalatrepiga
24. Foto nr. 18 Vertikaalne pragu kagufassaadil
27. Foto nr. 19 Vahekorruse talaots
28. Foto nr. 20 Kahjustusega talaots

Foto nr. 1

Poka vesiveski 2008 .a

Foto nr. 2

Veski vaade 1986. a

Foto nr. 3

Veski vaade 1986. a

Foto nr. 4

Veski vaade 2008. a

Foto nr . 5

Veski vaade 2008 a.

Foto nr. 6

Avade vormistamine savitellistega

Foto nr. 7 Kahjustatud seiniosa edelapoolsel fassaadil

Foto nr. 8 Kahjustatud seiniosa kirdepoolsel fassaadil

Foto nr. 9 Vahekorruse puitkonstruktsioon

Foto nr. 10 Mootoriruumi aken

Foto nr. 11 Ülekandemehhanismid

Foto nr. 12 Vesikivid

Foto nr. 13

Turbiin

Foto nr.14

Vaade hoonest seest eelmisele ehitusetapile

Foto nr.15

Vaade väljast eelmisele ehitusetapile

Foto nr.16

Eelmisele ehitusetapi müürid.

Foto nr 17

Pais kalatrepiga

Foto nr. 18

Vertikaalne pragu kagufassaadil

Foto nr. 19

Vahekorruse talaots

Foto nr. 20

Kahjustusega talaots